

Jaarrekening

2008

Leiderdorp, 26 maart 2009

Inhoudsopgave

Pagina

Aanbiedingsbrief	1
Jaarrekening:	
- Balans per 31 december 2008	3
- Staat van lasten en baten 2008	5
- Waardering en grondslagen	7
- Toelichting op de balans	9
- Toelichting op de staat van lasten en baten	13
- Overige gegevens	27
- Accountantsverklaring	29
Bijlagen	31

Aan de leden van het Regionaal College

Hierbij heb ik het genoegen u de jaarrekening 2008 van de Politie Hollands Midden aan te bieden. De jaarrekening dient in samenhang met het financieel jaarverslag als de totale financiële verantwoording te worden beschouwd en daarmee ook over de in de begroting opgenomen financiële doelstellingen.

De begroting 2008 werd, als onderdeel van het korpsjaarplan 2008, op 8 november 2007 door uw College vastgesteld. De begroting is éénmaal gewijzigd. Deze wijziging is op 27 maart 2008 vastgesteld. Bij alle cijfervergelijkingen in deze jaarrekening wordt uitgegaan van de gewijzigde begroting.

Resultaten

Het exploitatieresultaat over het verslagjaar bedraagt € 3,9 miljoen positief. In de begroting was een nadelig resultaat van € 0,1 geraamd. De afwijking van € 4,0 miljoen kan (op hoofdlijnen) als volgt (in miljoenen euro's) worden verklaard:

Lasten

Hogere personeelslasten ondermeer ten gevolge van CAO-afspraken	7,3
Hogere lasten voor huisvesting	0,6
Hogere lasten voor ICT	1,0
Lagere lasten operationele activiteiten	-0,7
Saldering overige afwijkingen	-0,9
Subtotaal afwijking Lasten t.o.v. de begroting	7,3

Baten

Hogere rijksbijdrage Ministerie BZK t.g.v.:	
- CAO-afspraken m.b.t. salarisontwikkelingen	9,5
- Vrijval terugbetalingsverplichting Motie Verhagen-gelden (sterkteafpraak)	0,9
- Diverse niet geraamde bijzondere bijdragen	1,4
Subtotaal hogere baten tov begroting	11,8
Resultaat Normale Bedrijfsvoering t.o.v. de begroting	4,5
Buitengewone baten: lager door uitstel verkoop panden	0,5
Totale afwijking ten opzichte van de begroting 2008	4,0

Samenvattend kan het positieve resultaat t.o.v. de begroting - in hoofdlijnen - als volgt verklaard worden:

- Per saldo lagere personeelslasten door onderbezetting en lager prijspeil dan geraamd 2,1
- Hogere incidentele rijksbijdragen (sterktegelden en dienst terugkeer en vertrek) 1,2
- Incidentele overige baten (bijstandsregeling 2007) 0,3
- Saldering overige afwijkingen 0,4

Voor een nadere analyse van het resultaat wordt verwezen naar de toelichting op de staat van lasten en baten.

Voorgesteld wordt het batig saldo, in overeenstemming met de gebruikelijke gedragslijn uit voorgaande jaren, toe te voegen aan het eigen vermogen (algemene reserve).

Accountantsonderzoek

De jaarrekening 2008 van de Politie Hollands Midden heb ik laten onderzoeken door KPMG Accountants N.V. Hun accountantsverklaring is opgenomen onder de overige gegevens.

Vaststelling

Op grond van artikel 14, lid 6 en 7 van het Besluit Comptabele Regelgeving Regionale Politie-korpsen (BCRRP) wordt voorgesteld:

1. de jaarrekening 2008 van de Politie Hollands Midden vast te stellen;
2. het voordelig resultaat toe te voegen aan de algemene reserve;
3. de korpsbeheerder décharge te verlenen inzake het door hem in het verslagjaar gevoerde en in de jaarrekening 2008 verantwoorde financiële beheer.

De korpsbeheerder,

Drs. H.J.J. Lenferink

Leiderdorp, 26 maart 2009

BALANS PER 31 DECEMBER 2008

(bedragen x €1.000)

A c t i v a		31-12-2008		31-12-2007
Vaste activa				
Materiële vaste activa	91.619		85.240	
Financiële vaste activa	4.602		3.345	
		96.221		88.585
Vlottende activa				
Vorderingen	1.310		1.833	
Liquide middelen	4.513		14.984	
		5.823		16.817
Totaal		102.044		105.402

P a s s i v a		31-12-2008		31-12-2007
Eigen vermogen				
Algemene reserve	38.517		33.891	
Bestemmingsreserve	0		0	
Saldo boekjaar	3.921		4.626	
		42.438		38.517
Vorzieningen		1.075		2.477
Langlopende schulden		30.000		33.000
Kortlopende schulden		28.531		31.408
Totaal		102.044		105.402

STAAT VAN LASTEN EN BATEN 2008

(bedragen x € 1.000)

Staat van lasten en baten	Werkelijk 2008	Begroting 2008	Werkelijk 2007
Lasten			
Personeel	110.768	103.478	100.789
Rente	79	392	335
Opleiding en vorming	2.886	2.789	1.981
Huisvesting	10.334	9.714	8.582
Vervoer	4.144	3.789	3.728
Verbindingen en automatisering	16.067	15.032	14.892
Geweldmiddelen en uitrusting	1.488	1.232	1.269
Operationele activiteiten	1.825	2.539	4.190
Beheer	2.614	2.709	3.353
Overige lasten	42	1.231	813
Totaal lasten	150.247	142.905	139.932
Baten			
Rijksbijdragen	153.092	141.248	139.671
Totaal baten	153.092	141.248	139.671
Resultaat normale bedrijfsvoering	2.845	-1.657	-261
Buitengewone baten	1.076	1.553	4.887
Resultaat voor mutatie reserves	3.921	-104	4.626
Mutaties reserves	0	0	0
Resultaat na mutatie reserves	3.921	-104	4.626

WAARDERING EN GRONDSLAGEN

Op grond van de artikelen 16, 17 en 18 van het BCRRP zijn de volgende grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat gehanteerd:

Algemeen

De jaarrekening 2008 is opgesteld met inachtneming van het Besluit Comptabele Regelgeving Regionale Politiekorpsen van 28 maart 1994, zoals laatstelijk gewijzigd bij besluit van 17 december 2002 en de algemene toelichting bij modellen voor de begroting en jaarrekening politieregio's (EA2000/U96239) van 20 november 2000.

Tevens zijn de effecten verwerkt van de ministeriële regeling Harmonisatie Afschrijvingssystematiek Politie (HAP), zoals opgenomen in brief nr. EA2003/84352 van 24 december 2003. Daarnaast is rekening gehouden met de richtlijnen zoals opgenomen in diverse circulaire's.

Voor zover niet anders vermeld, worden activa en passiva gewaardeerd tegen nominale waarde.

Alle bedragen (met uitzondering van het overzicht "bijdragen OM" op blz. 24) zijn vermeld in eenheden van € 1.000.

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Materiële vaste activa

- Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. De materiële vaste activa, die op 1 januari 1994 uit de ontvlechting zijn verkregen, zijn gewaardeerd tegen de vervangingswaarde op die datum, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn gebaseerd op de verwachte economische levensduur. De afschrijvingen worden berekend volgens de lineaire methode. In de ministeriële regeling HAP is een aantal afschrijvingstermijnen geuniformeerd om te komen tot een betere vergelijkbaarheid van de vermogenspositie van de regio's. Door uniforme toepassing van de regelgeving in de begroting en de jaarrekening zijn de afschrijvingskosten vergelijkbaar geworden.
- Geactiveerd worden in principe duurzame bedrijfsmiddelen, waarvan de aanschafwaarde per eenheid minimaal € 5.000 bedraagt.
- Bij de waardering van materiële vaste activa wordt rekening gehouden met eventuele duurzame waardeverminderingen. Waardeverminderingen komen ten laste van het resultaat van het jaar, waarin de waardevermindering optreedt.
- De volgende afschrijvingstermijnen worden conform de HAP toegepast:

Categorie	Afschrijvingstermijn
Gebouwen	35 jaar
Installaties	15 jaar
Inventaris	10 jaar
Vervoermiddelen	3 – 10 jaar
Verbindingsapparatuur	5 – 10 jaar
Automatiseringsapparatuur	3 – 5 jaar
Geweldmiddelen en uitrusting	8 – 15 jaar
Operationele apparatuur	5 – 10 jaar
Beheersmiddelen	5 – 10 jaar

Financiële vaste activa

Onder de financiële vaste activa wordt opgenomen de netto-vermogenswaarde (het saldo van bezittingen en schulden) van alle samenwerkingsverbanden waarin Politie Hollands Midden met invloed van betekenis deelneemt. Indien geen sprake is van invloed van betekenis, wordt de financiële activa gewaardeerd tegen kostprijs of lagere netto-vermogenswaarde.

Vlottende activa

De vorderingen zijn opgenomen voor de nominale waarde.

Eigen vermogen – Reserves

De aard en omvang van de bestemmingsreserves worden – met inachtneming van daartoe strekkende besluiten door het Regionaal College – vastgesteld op basis van (een zo nauwkeurig mogelijke raming van) de bedragen, die wegens specifieke aanwending van de algemene reserve dienen te worden afgezonderd.

Voorzieningen

De voorziening groot onderhoud huisvesting dient ter egalisatie van de kosten van het meerjarig cyclisch onderhoud van gebouwen en installaties.

De voorziening voormalig personeel dient ter dekking van het langlopende deel van de kosten van uitkeringsregelingen ten behoeve van medewerk(st)ers, die de actieve dienst hebben verlaten.

De voorziening TOR dient ter dekking van de netto uitkeringskosten ten behoeve van medewerkers, die aan deze regeling kunnen deelnemen. In de ministeriële regeling HAP is vastgelegd dat deze voorziening op het niveau van de gecumuleerde toekomstige verplichtingen dient te zijn.

De verplichtingen uit hoofde van bovengenoemde uitkeringsregelingen, die op het komende jaar betrekking hebben, zijn opgenomen onder de kortlopende schulden.

Langlopende en kortlopende schulden

Langlopende en kortlopende schulden zijn opgenomen voor de nominale waarde.

Pensioenen

Politie Hollands Midden heeft voor haar werknemers een toegezegd-pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen welke afhankelijk is van leeftijd, salaris en dienstjaren. De regeling is ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds ABP. Politie Hollands Midden heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het ABP, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Politie Hollands Midden heeft niet of slechts tegen onevenredig hoge kosten de mogelijkheid om de desbetreffende gegevens te verkrijgen en heeft daarom de pensioenregeling verwerkt als een toegezegde-bijdrage-regeling en heeft alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Resultaatbepaling

Het resultaat wordt bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen. Lasten en baten worden toegerekend aan de periode, waarop zij betrekking hebben.

TOELICHTING OP DE BALANS**Activa****Vaste activa**Materiële vaste activa

De boekwaarde van de materiële vaste activa kan als volgt worden weergegeven:

(bedragen x €1.000)	31-12-2008	31-12-2007
Materiële vaste activa in gebruik	82.062	82.162
Materiële vaste activa in uitvoering (onderhanden werk)	9.557	3.078
Totaal	91.619	85.240

Het verloop van de materiële vaste activa in gebruik kan als volgt worden gespecificeerd:

(bedragen x €1.000)	2008	2007
Boekwaarde per 1 januari	82.162	68.144
Investerings	7.053	22.957
	89.215	91.101
Af: Boekwaarde desinvesteringen	523	2.620
	88.692	88.481
Af: Afschrijvingen	6.630	6.319
Boekwaarde per 31 december	82.062	82.162

In het verslagjaar is onder meer de nieuwbouw van het cellencomplex bij het districtsbureau te Leiden tot stand gekomen.

De materiële vaste activa in uitvoering betreffen voornamelijk de (voorbereidings)kosten van de nieuwbouw van een teambureau in Leiden Noord en de renovatie van het kantoorgebouw van de korpsrecherche. Naar verwachting zullen deze activa in de loop van 2009 in gebruik worden genomen.

Financiële vaste activa

De boekwaarde van de financiële vaste activa kan als volgt worden weergegeven:

(bedragen x €1.000)	Kapitaalstorting VtsPN	Rentedragende lening VtsPN	Totaal
Stand per 1 januari	371	2.974	3.345
Storting 2008		1.257	1.257
Stand per 31 december	371	4.231	4.602

In de kapitaalstorting worden de samenwerkingsverbanden tot uitdrukking gebracht. Normalitair worden deze tegen netto-vermogenswaarde (saldo van bezittingen en schulden) gewaardeerd.

Aangezien geen sprake is van invloed van betekenis, wordt de financiële activa gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs. De van VtsPN ontvangen indicatie meldt een netto-vermogenswaarde van €553.000 ultimo 2008.

Politie Hollands Midden neemt naast het landelijke samenwerkingsverband VtsPN ook deel in het samenwerkingsverband gemeenschappelijke meldkamer. De invloed van deze deelneming is vanwege het ontbreken van de juiste informatie, niet kwantificeerbaar. Om deze reden is waardering hiervan achterwege gelaten.

De vermelde bedragen betreffende de rentedragende lening is een achtergestelde lening ter financiering van de VtsPN. In het verslagjaar is een niet eerder geraamde additionele storting verricht.

VLOTTENDE ACTIVA

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen en overlopende activa kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2008	31-12-2007
Overige vorderingen	1.014	1.755
Overlopende posten	296	78
Totaal	1.310	1.833

De overige vorderingen betreffen debiteuren. De overlopende posten bestaan uit vooruitbetaalde kosten, welke betrekking hebben op het boekjaar 2009.

Liquide middelen

De liquide middelen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2008	31-12-2007
Termijndeposito's	4.000	12.000
Banktegoeden	503	2.971
Kasmiddelen	10	13
Totaal	4.513	14.984

Politie Hollands Midden neemt deel aan het Geïntegreerd Middelenbeheer (GMB) van het ministerie van Financiën. Dit houdt in dat verplicht is gesteld om tegoeden (rekening-courant en deposito) op een rekening bij dit ministerie aan te houden.

P a s s i v a

Eigen vermogen

Het verloop van het eigen vermogen in het verslagjaar is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	Algemene Reserve	Bestemmings-Reserves	Saldo Boekjaar	Totaal
Stand per 1 januari	33.891	0	4.626	38.517
Toevoeging batig saldo 2007	4.626		-4.626	0
Saldo verslagjaar			3.921	3.921
Stand per 31 december	38.517	0	3.921	42.438

Op grond van de Wet Vermogensbeheer geeft de S(olvabiliteits)ratio de verhouding weer tussen het eigen vermogen en het totale vermogen. De bovengrens is bepaald op 60% en de ondergrens op 25%. De S-ratio voor 2008 is: 42% (2007: 37%). Bij de gewijzigde begroting voor het jaar 2008 was uitgegaan van een S-ratio van 39. Het gunstiger verloop van deze ratio is het gevolg van het gunstige financieel resultaat over het boekjaar en de daling van het vreemde vermogen.

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	TOR	Voormalig personeel	Groot onderhoud	Totaal
Stand per 1 januari	924	536	1.017	2.477
Dotatie	516	130	250	896
Onttrekking	652	241	642	1.535
Vrijval	763	0	0	763
Stand per 31 december	25	425	625	1.075

De voorzieningen worden berekend met inachtneming van de voorschriften op grond van de ministeriële regeling HAP.

Op basis van het meest actuele meerjarenplan wordt het saldo van de voorziening groot onderhoud huisvesting voldoende geacht. De onttrekking aan deze voorziening heeft voor een groot deel betrekking op het kantoorgebouw van de korpsrecherche.

In het verslagjaar is besloten om de voorziening groot onderhoud huisvesting in het jaar 2009 op te heffen. Vooruitlopend hierop is de dotatie voor het jaar 2008 aangepast op het niveau van 2007.

Langlopende schulden

In het jaar 2005 heeft Politie Hollands Midden een langlopende lening aangetrokken bij het ministerie van Financiën. De hoofdsom van deze vaste geldlening bedroeg € 50 miljoen. Tot en met het jaar 2008 is € 17 miljoen afgelost, waardoor het saldo momenteel € 33 miljoen bedraagt. In 2009 zal € 3 miljoen worden afgelost. Deze aflossing is opgenomen onder de kortlopende schulden en overlopende passiva.

Voor de lening geldt een rentevast periode van 10 jaar, tegen een tarief van 3,68%. Door het ministerie van BZK is een garantstelling voor de totale omvang van € 50 miljoen afgegeven.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

De kortlopende schulden en overlopende passiva kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2008	31-12-2007
Kortlopende leningen	3.000	4.000
Vakantiegelden	3.369	3.155
Verlofrechten	2.885	2.819
Uitkeringen aan voormalig personeel	188	175
Tijdelijke ouderenregeling (TOR)	573	2.024
Openstaande Rijksbijdragen	2.913	5.179
Af te dragen loonheffing	5.225	4.998
Overige schulden	6.144	6.277
Overlopende posten	4.234	2.781
Totaal	28.531	31.408

Kortlopende leningen

De kortlopende leningen betreft de aflossing van de langlopende lening in het komend jaar.

Verlofrechten

Het totaal aantal nog niet opgenomen vakantie- en verlofuren bedraagt per einde verslagjaar 132.000 uur (ultimo 2007: 129.000 uur). De uren zijn omgerekend tegen een – door BZK voorgeschreven - tarief van € 21,50.

Uitkeringen aan voormalig personeel en TOR

De schulden jegens voormalig personeel en deelnemers aan de TOR hebben betrekking op uitkeringen die zullen worden verricht in het komende jaar.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Voor diverse gebouwen zijn langlopende huurcontracten afgesloten. De huurlast voor 2009 wordt geraamd op € 1,1 miljoen.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN LASTEN EN BATEN

In het onderstaande worden de lasten en baten per functie gespecificeerd en de belangrijkste verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting toegelicht.

Baten die rechtstreeks toegerekend kunnen worden aan een functie, zijn in mindering gebracht op de betreffende lasten.

LASTEN

Personeelslasten

(bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2008	Begroot 2008	Werkelijk 2007
Lasten			
1.1 Salarissen huidig personeel	82.835	76.941	74.535
1.2 Toelagen huidig personeel	6.321	5.829	6.229
1.3 Sociale lasten huidig personeel	18.204	17.370	16.819
1.4 Bijkomende personeelslasten huidig pers.	5.149	6.315	3.814
1.5 Vrijwillige politie	205	193	184
Subtotaal salarissen en sociale lasten	112.714	106.648	101.581
3.0 Personeel van derden	2.067	248	2.059
6.0 Toevoeging aan voorzieningen:			
- voorziening voormalig personeel	130	114	107
- voorziening TOR	516	527	711
Totaal lasten	115.427	107.537	104.458
Baten			
1.0 Salarissen en sociale lasten	1.231	357	1.155
3.0 Vergoeding voor personeel	2.665	2.776	2.076
6.0 Vrijval voorziening	763	926	438
Totaal baten	4.659	4.059	3.669
Per saldo personeelslasten	110.768	103.478	100.789
P-ratio (%)	74,0	75,0	74,0

De P(ersoneels)ratio geeft de verhouding weer tussen de totale lasten van personeel en opleiding & vorming en de structurele baten. De hierboven weergegeven p-ratio is bedoeld om vast te stellen in hoeverre de toegekende rijksbijdragen voor politiezorg worden aangewend voor personeel. De toegestane bandbreedte bedraagt: 73% - 77%.

Lasten

1.1 Salarissen huidig personeel

Het totale verschil van € 5,9 miljoen op salarissen huidig personeel, is als volgt te verklaren: Verwerking van het CAO akkoord heeft geleid tot een nadeel van € 6,2 miljoen en de post overwerk is met € 0,3 miljoen overschreden. Daarnaast is aan schadevergoedingen, uitbetaling verlofuren en uitkeringen bij overlijden € 0,4 miljoen verantwoord. De onderbezetting (gemiddeld circa 24 fte's) levert een voordeel op van € 1,0 miljoen.

1.2 Toelagen huidig personeel

De overschrijding wordt grotendeels veroorzaakt door de betaling van de zorgkosten- en de verschuivingstoelage.

1.3 Sociale lasten huidig personeel

Hier is sprake van een overschrijding van € 1,1 miljoen als gevolg van de CAO-effecten en verhoging van de premies. Daartegenover staat een voordeel van € 0,3 miljoen als gevolg van de onderbezetting.

1.4 Bijkomende personeelslasten huidig personeel

In de begroting is hier een bedrag geraamd voor ontwikkelingen en extra formatie, welke niet onder deze post tot besteding zijn gekomen.

3.0 Personeel van derden

In verband met ziekte en afwezigheid als gevolg van zwangerschaps- en ouderschapsverlof, wordt de voortgang van de werkzaamheden voor niet-executieve taken gewaarborgd door het inzetten van uitzendkrachten.

De extra uitgaven ten opzichte van de begroting worden deels gedekt uit de ontvangen WAO- en ziekte-uitkeringen en kortingen op het salaris in verband met ouderschapsverlof. Deze baten (circa € 1,1 miljoen) zijn onder 1.0 verantwoord.

6.0 Toevoeging aan voorzieningen

De hoogte van de dotatie aan de voorziening TOR is gelijk aan de (onder Rijksbijdragen) verantwoorde bijzondere bijdragen TOR en strafheffing TOR.

Het saldo van de voorziening voormalig personeel is voldoende om de thans bekende verplichtingen te voldoen.

Baten

1.0 Salarissen en sociale lasten

Hieronder zijn opgenomen WAO- en ZW-uitkeringen, verhaalde en ontvangen loonschade, kortingen op het salaris in verband met (ouderschaps)verlof en de van personeelsleden ontvangen eigen bijdrage voor deelname aan "fit & gezond". Bij het opstellen van de begroting zijn deze bedragen conservatief begroot.

6.0 Vrijval voorziening

Jaarlijks wordt de omvang van de voorziening TOR geactualiseerd op basis van het aantal personen waarvan bekend is dat zij gebruik zullen maken van deze regeling. Op basis van de nieuwe gegevens is er een deel vrijgefallen, omdat minder van de regeling gebruik wordt gemaakt dan eerder voorzien. In de begroting wordt ervan uitgegaan dat iedere TOR-gerechtigde ook daadwerkelijk van de regeling gebruik maakt.

Rente

(bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2008	Begroot 2008	Werkelijk 2007
Lasten			
2.1 Rentelasten	1.257	1.257	1.394
Totaal lasten	1.257	1.257	1.394
Baten			
2.1 Rentebaten	1.178	865	1.059
Totaal baten	1.178	865	1.059
Per saldo rente	79	392	335

In het jaar 2008 is het rentepercentage op de deposito's in de eerste 3 kwartalen gestegen van 4,15% naar 4,84%. In het laatste kwartaal daalde het rentepercentage naar 2,56%. In de begroting is gerekend met 3%.

Opleiding en vorming

(bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2008	Begroot 2008	Werkelijk 2007
Lasten			
3.2 Huren	0	0	7
3.3 Duurzame goederen	2	10	6
3.4 Overige zaken en diensten:			
- opleiding huidig personeel	2.637	2.554	1.726
- munitie/pepperspray	163	214	174
- overige kosten	92	11	86
Totaal lasten	2.894	2.789	1.999
Baten			
3.4 Overige zaken en diensten	8	0	18
Totaal baten	8	0	18
Per saldo opleiding en vorming	2.886	2.789	1.981

Huisvesting

(bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2008	Begroot 2008	Werkelijk 2007
Lasten			
2.2 Afschrijvingen	3.828	3.901	3.735
3.1 Energie	1.346	1.223	1.005
3.2 Huren en pachten	1.470	1.238	857
3.3 Duurzame goederen	154	163	228
3.4 Overige zaken en diensten:			
- zakelijke lasten	240	219	229
- schoonmaakkosten	995	947	909
- onderhoudskosten	1.817	1.208	1.078
- overige huisvestingslasten	281	371	321
6.0 Dotatie voorziening groot onderhoud	250	499	250
Totaal lasten	10.381	9.769	8.612
Baten			
3.2 Huren	47	55	30
3.4 Overige zaken en diensten:			
Totaal baten	47	55	30
Per saldo huisvesting	10.334	9.714	8.582

Lasten**3.1 Energie**

Door prijsstijgingen zijn de energielasten hoger dan begroot.

3.4 Overige zaken en diensten

De stijging van de onderhoudskosten wordt voornamelijk veroorzaakt doordat een deel van de kosten van de renovatie van het kantoorgebouw van de korpsrecherche hier is verantwoord.

6.0 Dotatie voorziening groot onderhoud huisvesting

In het verslagjaar is besloten om de voorziening groot onderhoud huisvesting in het jaar 2009 op te heffen. Vooruitlopend hierop is de dotatie voor het jaar 2008 aangepast op het niveau van 2007.

Vervoer

(bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2008	Begroot 2008	Werkelijk 2007
Lasten			
2.2 Afschrijvingen	1.879	1.826	1.767
3.1 Energie	847	756	759
3.2 Huren	19	21	28
3.3 Duurzame goederen	86	32	52
3.4 Overige zaken en diensten:			
- onderhoud vervoermiddelen	890	736	767
- schade en verzekering	456	441	503
- boekverlies bij verkoop/inruil	40	0	38
- overige kosten vervoermiddelen	67	46	97
Totaal lasten	4.284	3.858	4.011
Baten			
3.4 Overige zaken en diensten:			
- boekwinst bij verkoop/inruil	100	69	236
- overige baten	40	0	47
Totaal baten	140	69	283
Per saldo vervoer	4.144	3.789	3.728

Lasten**3.1 Energie**

Uit onderstaand overzicht blijkt de brandstofprijzen in het verslagjaar fors gestegen zijn ten opzichte van het vorige jaar.

	Verbruik 2008 (x 1.000 liter)	2008 in geld (x € 1.000)	Verbruik 2007 (x 1.000 liter)	2007 in geld (x € 1.000)
Diesel	550	685	561	603
Benzine	98	162	108	156
Totaal	648	847	669	759

Verbindingen en automatisering

(bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2008	Begroot 2008	Werkelijk 2007
Lasten			
2.2 Afschrijvingen	698	419	625
3.2 Huren	6	0	0
3.3 Duurzame goederen	193	128	628
3.4 Overige zaken en diensten:			
- Bijdrage landelijk netwerk C2000	1.349	1.336	1.349
- overige kosten automatisering	1.675	1.697	1.643
4.2 Interregionale samenwerking:	12.536	11.453	10.848
Totaal lasten	16.457	15.033	15.093
Baten			
3.4 Overige zaken en diensten	390	1	201
Totaal baten	390	1	201
Per saldo verbindingen en automatisering	16.067	15.032	14.892

Lasten**2.2 Afschrijvingen**

In het jaar 2007 hebben investeringen op het gebied van verbindingen en automatisering plaats gevonden die niet bekend waren op het moment van opstellen van de gewijzigde begroting 2008.

4.2 Interregionale samenwerking

In voorgaande jaren werden de lasten voor interregionale samenwerking verdeeld over verschillende functies. Doordat de meeste samenwerkingsverbanden zijn geconcentreerd bij de VtsPN, is uitsplitsing over de verschillende functies niet meer aan te geven. De hier getoonde overschrijding wordt gecompenseerd bij operationele activiteiten en beheer.

Geweldmiddelen en uitrusting

(bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2008	Begroot 2008	Werkelijk 2007
Lasten			
2.2 Afschrijvingen	36	70	33
3.3 Duurzame goederen	165	130	146
3.4 Overige zaken en diensten:			
- kleding huidig personeel	1.260	995	1.046
- onderhoud vuurwapens	34	8	19
- overige kosten	4	29	27
Totaal lasten	1.499	1.232	1.271
Baten			
3.4 Overige zaken en diensten	11	0	2
Totaal baten	11	0	2
Per saldo geweldmiddelen en uitrusting	1.488	1.232	1.269

3.4 Overige zaken en diensten

De meerlasten voor kleding van het personeel zijn het gevolg van de verstrekking van nieuwe kleding voor motorrijders.

Operationele activiteiten

(bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2008	Begroot 2008	Werkelijk 2007
Lasten			
2.2 Afschrijvingen	183	134	151
3.2 Huren	6	0	6
3.3 Duurzame goederen	121	24	83
3.4 Overige zaken en diensten:			
- rechercheactiviteiten	584	384	555
- verkeersactiviteiten	262	217	200
- honden	41	29	33
- verzorging arrestanten	252	446	322
- reis- en verblijfkosten	498	264	672
- tolken en vertalingen	172	241	189
- bijstand	-158	0	1.084
- overige operationele kosten	111	159	150
4.2 Interregionale samenwerking	417	851	1.089
Totaal lasten	2.489	2.749	4.534
Baten			
3.4 Overige zaken en diensten:			
- verzorging arrestanten	122	79	146
- opbrengst leges	107	105	104
- verleende bijstand	79	26	43
- overige baten	356	0	51
Totaal baten	664	210	344
Per saldo operationele activiteiten	1.825	2.539	4.190

Lasten**4.2 Interregionale samenwerking**

De onderschrijving is het gevolg van de concentratie van de samenwerkingsverbanden bij de VtsPN. De lasten worden nu gesaldeerd bij verbindingen en automatisering.

Baten

De overige baten betreffen met name de bijdrage van alle korpsen in verband met de excessieve kosten voor bijstand in het jaar 2007.

Beheer

(bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2008	Begroot 2008	Werkelijk 2007
Lasten			
2.2 Afschrijvingen	6	6	8
3.3 Duurzame goederen	23	9	35
3.4 Overige zaken en diensten:			
- kantoorbenodigdheden en drukwerk	1.304	1.025	1.178
- vakliteratuur	94	81	94
- kosten salarisverwerking	131	150	132
- advies-, accountants- en marketingkosten	593	303	641
- regionale bijeenkomsten, vergaderingen en representatie	305	361	412
- verzekering en schade	90	100	102
- overige lasten	257	221	244
4.2 Interregionale samenwerking	13	453	558
Totaal lasten	2.816	2.709	3.404
Baten			
3.4 Overige zaken en diensten	202	0	51
Totaal baten	202	0	51
Per saldo beheer	2.614	2.709	3.353

Lasten3.4 Overige zaken en diensten

Door het gebruik van multifunctionele fotokopieerapparatuur zijn de lasten voor kantoorbenodigdheden en drukwerk gestegen. De daling van het gebruik (en de daarmee samenhangende kosten) van printers en faxen compenseert deze stijging gedeeltelijk.

4.2 Interregionale samenwerking

De onderschrijving is het gevolg van de concentratie van de samenwerkingsverbanden bij de VtsPN. De lasten worden nu gesaldeerd bij verbindingen en automatisering.

Overige lasten

(bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2008	Begroot 2008	Werkelijk 2007
Lasten			
3.4 Overige zaken en diensten:			
- kantine en catering	915	914	875
- ontwikkelingen	0	375	0
- vacatiegelden	14	11	16
- onvoorzien	0	-69	0
Totaal lasten	929	1.231	891
Baten			
3.4 Overige zaken en diensten:	887	0	78
Totaal baten	887	0	78
Per saldo overige lasten	42	1.231	813

Lasten3.4 Overige zaken en diensten

De lasten betreffende de stelpost ontwikkelingen zijn onder diverse overige functies verantwoord.

Baten3.4 Overige zaken en diensten

De baten betreffen met name een vergoeding voor de beheerskosten van de GMK en een correctie op de in 2007 verkregen rijksbijdrage voor de dienst Terugkeer & Vertrek.

BATEN**Rijksbijdragen**

(bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2008	Begroot 2008	Werkelijk 2007
Baten			
4.1 Overdrachten van het Rijk:			
<i>Bijdragen BZK:</i>			
- algemene uitkering	143.274	133.762	133.789
Subtotaal algemene bijdragen	143.274	133.762	133.789
- Artikel 3	750	750	750
- Prestatiebeposting huidig jaar	1.709	1.709	1.017
- Prestatiebeposting vorig jaar	254	0	0
- Prestatieafspraken 2006	0	0	963
- Nieuwe Nederlanders	64	0	0
- Reisregeling	302	0	160
- Experimenten	464	0	72
- TOR	516	527	711
- Programma intelligence	45	0	0
- Diversiteit	9	0	0
- Motie Verhagen 2006	447	0	-447
- Motie Verhagen 2007	425	0	0
- Wijkagenten	306	151	0
- Forensisch assistenten	247	122	0
- PVOV	892	861	96
- Opleidingen PVOV	466	552	99
- Vergrijzing	344	334	0
- Regionale inlichtingendienst	332	322	324
- Regionale infodesk	415	403	405
- MLPP	100	0	0
Subtotaal bijzondere bijdragen	8.087	5.731	4.150
Totaal bijdragen BZK	151.361	139.493	137.939
<i>Overige rijksbijdragen:</i>			
- subsidies (SAOP)	58	87	87
- OM: RVHT	1.673	1.668	1.645
Subtotaal overige rijksbijdragen	1.731	1.755	1.732
Per saldo Rijksbijdragen	153.092	141.248	139.671

4.1 Overdrachten van het Rijk

De algemene bijdrage is in het verslagjaar verhoogd, door compensatie voor hogere werkgeverslasten (sociale lasten), de salarisverhoging per 1 februari 2008 en diverse CAO-maatregelen.

In het verslagjaar is in totaal voor 368 maanden gebruik gemaakt van de **regeling TOR**.

Voor het programma versterking opsporing en vervolging (**PVOV**) en voor de met dit programma samenhangende opleidingen, wordt vanaf 2006 een bijzondere bijdrage toegekend. Het hier verantwoorde deel betreft de hiermee samenhangende kosten, welke in het verslagjaar zijn gemaakt.

De verantwoording omtrent de bijdragen voor de **Experimenten** en **Nieuwe Nederlanders** zal in afzonderlijke documenten worden afgelegd.

De bijdrage Motie Verhagen over de jaren 2006 en 2007 is, conform de gemaakte afspraak met het Ministerie van BZK, alsnog in het verslagjaar verantwoord. De bijbehorende lasten zijn in de jaren 2007 en 2008 verantwoord.

De overige bijzondere bijdragen kunnen zonder toelichting worden verantwoord.

Door het BVOM worden drie verschillende bijdragen verstrekt voor taken die door het Regionaal Verkeers Handhavings Team (RVHT) worden uitgevoerd. De specificatie van de besteding (in euro's) is als volgt:

Omschrijving	Saldo 1/1	Ontvangen	Beschikbaar	Besteed	Restitutie	Saldo 31/12
Regioplan	185.707	1.669.450	1.855.157	1.544.785	185.296	125.076
Handheldterm.	95.400	0	95.400	95.400	0	0
Circle	-3.621	0	-3.621	0	0	-3.621
Reparatie	-3.262	30.000	26.738	32.988	0	-6.250
Totaal	274.224	1.699.450	1.973.674	1.673.173	185.296	115.205

BUITENGEWONE BATEN

(bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2008	Begroot 2008	Werkelijk 2007
Per saldo buitengewone baten	1.076	1.553	4.887

In het verslagjaar zijn de panden in Sassenheim en Noordwijkerhout verkocht. In de gewijzigde begroting was ook rekening gehouden met de verkoop van de panden in Hazerswoude en Nieuwkoop; de verkoop van deze 2 panden is uitgesteld.

RESULTAATBESTEMMING

De resultaatbestemming over het boekjaar 2008 ziet er als volgt uit:

(bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2008	Begroot 2008	Werkelijk 2007
Resultaat uit normale bedrijfsvoering	2.845	-1.657	-261
Saldo buitengewone lasten en baten	1.076	1.553	4.887
Resultaat te bestemmen	3.921	-104	4.626
Onttrekking bestemmingsreserve	0	0	0
Resultaat te bestemmen	3.921	-104	4.626

OVERIGE GEGEVENS**Honoraria van de accountant**

De volgende honoraria van KPMG Accountants zijn ten laste gebracht van Politie Hollands Midden, een en ander zoals bedoeld in artikel 2:382a BW.

(bedragen x € 1.000)	2008	2007
Jaarrekeningcontrole	36	45
Andere assurance opdrachten	0	33
Totaal	36	78

ACCOUNTANTSVERKLARING

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de jaarrekening 2008 van Politie Hollands Midden te Leiderdorp bestaande uit de balans per 31 december 2008 en de exploitatierekening over 2008 met de toelichting gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

De leiding van het politiekorps is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met het Besluit Comptabele Regelgeving Regionale Politiekorpsen (Staatsblad 2006, 320), de Regeling HAP (Staatscourant 2003, 250) en het Controleprotocol 2008 Regionale Politiekorpsen (kenmerk 2009-000034754, d.d. 29 januari 2009)

Tevens is het bestuur van de entiteit verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat en voor de naleving van de relevante wet- en regelgeving, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle, als bedoeld in artikel 13, lid 3 van het Besluit Comptabele Regelgeving Regionale Politiekorpsen. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het Controleprotocol 2008 Regionale Politiekorpsen (kenmerk 2009-000034754, d.d. 29 januari 2009). Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, alsmede het voor de naleving van de betreffende wet- en regelgeving relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van het politiekorps. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die de leiding van het politiekorps heeft gemaakt, een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening, alsmede een evaluatie van de aanvaardbaarheid van het gehanteerde referentiekader voor financiële rechtmatigheid en een evaluatie van de bepalingen en aandachtspunten op basis van het Controleprotocol 2008 Regionale Politiekorpsen

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale in de verantwoording opgenomen bijdragen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onderbouwing van het afkeurend oordeel ten aanzien van financiële rechtmatigheid

Tijdens onze controle hebben wij geconstateerd dat de Europese aanbestedingsregelgeving niet juist is toegepast. Uit de inkoopscan, die Politie Hollands Midden over het jaar 2008 heeft uitgevoerd, blijkt dat voor een bedrag van circa EUR 8 miljoen onterecht niet Europees is aanbesteed. Wij onderschrijven deze constatering.

Dit heeft tot gevolg dat in de jaarrekening 2008 een bedrag is verantwoord als last of balansmutatie, waaraan inkoopcontracten ten grondslag liggen die op grond van deze regelgeving Europees aanbesteed hadden dienen te worden, dat onze goedkeuringstolerantie overschrijdt.

Oordeel

Getrouwheid

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Politie Hollands Midden per 31 december 2008 en van het resultaat over 2008 in overeenstemming met het Besluit Comptabele Regelgeving Regionale Politiekorpsen en de Regeling HAP.

Financiële Rechtmatigheid

Voorts zijn wij van oordeel dat, gelet op het belang van hetgeen in de paragraaf "Onderbouwing van het afkeurend oordeel ten aanzien van financiële rechtmatigheid" is vermeld, de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties niet voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat de bedragen niet in overeenstemming zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, voor zover daarvan in het Controleprotocol 2008 Regionale Politiekorpsen (kenmerk 2009-000034754, d.d. 29 januari 2009) toetsing wordt verlangd en voor zover betrekking hebbend op de Europese aanbestedingsregelgeving. Voor de overige aspecten wordt wel voldaan aan de in het Controleprotocol 2008 opgenomen bepalingen.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e BW melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Den Haag, 26 maart 2009

KPMG ACCOUNTANTS N.V.

M.J. Kuikman- Wakker RA

BIJLAGEN

Bijlagen	Pagina
1. Balans (na resultaatbestemming) per 31-12-2008	35
2. Exploitatierekening en resultaatbestemming 2008	37
3. Kasstroomoverzicht	39
4. Personeelsinformatie	41

BALANS (na resultaatbestemming)

Bijlage 1

Bedragen x €1.000 ACTIVA	Jaarrekening 2008	Jaarrekening 2007
I VASTE ACTIVA	96.221	88.585
Materiële vaste activa	91.619	85.240
Financiële vaste activa	4.602	3.345
II VLOTTENDE ACTIVA	5.823	16.817
Vorderingen en overlopende activa	1.310	1.833
Liquide middelen	4.513	14.984
TOTAAL ACTIVA	102.044	105.402

Bedragen x €1.000 PASSIVA	Jaarrekening 2008	Jaarrekening 2007
III EIGEN VERMOGEN	42.438	38.517
Algemene reserve	42.438	38.517
IV VOORZIENINGEN	1.075	2.477
V LANGLOPENDE SCHULDEN	30.000	33.000
VI KORTLOPENDE SCHULDEN	28.531	31.408
Schulden en overlopende passiva	28.531	31.408
Liquide middelen	0	0
TOTAAL PASSIVA	102.044	105.402

Solvabiliteitsratio (= EV / BT)	42%	37%
--	------------	------------

Exploitatierkening en resultaatbestemming

Bijlage 2

Bedragen x €1.000 Exploitatierkening	Begroting 2008	Jaarrekening 2008	Jaarrekening 2007
Rijksbijdragen	141.248	153.092	139.671
Totaal bijdragen	141.248	153.092	139.671

Exploitatiekosten (gesaldeerd)			
Personeel	103.478	110.768	100.789
Rente	392	79	335
Opleiding en vorming	2.789	2.886	1.981
Huisvesting	9.714	10.334	8.582
Vervoer	3.789	4.144	3.728
Verbindingen en automatisering	15.032	16.067	14.892
Geweldmiddelen en uitrusting	1.232	1.488	1.269
Operationeel	2.539	1.825	4.190
Beheer	2.709	2.614	3.353
Overige	1.231	42	813
Totaal exploitatiekosten	142.905	150.247	139.932

Resultaat uit normale bedrijfsvoering	-1.657	2.845	-261
Buitengewone baten	1.553	1.076	4.887
Buitengewone lasten	0	0	0
Exploitatieresultaat	-104	3.921	4.626

Resultaatbestemming, bedragen x €1.000	Begroting 2008	Jaarrekening 2008	Jaarrekening 2007
<i>Bestemmingsreserves</i>	0	0	0
-dotaties bestemmingsreserves			
-onttrekkingen bestemmingsreserves			0
Naar algemene reserve	-104	3.921	4.626
Bestemming exploitatieresultaat	-104	3.921	4.626

P-ratio	75%	74%	74%

Kasstroomoverzicht

Bijlage 3

Bedragen x €1.000	Begroting 2008	Jaarrekening 2008	Jaarrekening 2007
Stand liquide middelen begin boekjaar	14.984	14.984	18.208
Operationele activiteiten			
Exploitatieresultaat boekjaar	-104	3.921	4.626
Afschrijvingen vaste activa	6.355	6.630	6.319
Mutatie voorzieningen	-1.101	-1.402	-2.565
Overige mutaties eigen vermogen	0	0	0
Mutatie werkkapitaal (excl. liquide middelen)	2.328	-7.833	13.651
Kasstroom operationele activiteiten	7.478	1.316	22.031
Investeringsactiviteiten			
Investeringsactiviteiten	-9.432	-7.053	-22.957
Desinvesteringen	749	523	2.620
Investeringsactiviteiten financiële vaste activa	0	-1.257	-1.918
Kasstroom investeringsactiviteiten	-8.683	-7.787	-22.255
Financieringsactiviteiten			
Ontvangsten langlopende schulden	0	0	0
Aflossingen langlopende schulden	-4.000	-4.000	-3.000
Kasstroom financieringsactiviteiten	-4.000	-4.000	-3.000
Stand liquide middelen eind boekjaar	9.779	4.513	14.984

Personeelsinformatie

Bijlage 4

	Begroting 2008	Jaarrekening 2008	Jaarrekening 2007
<u>Regulier personeel</u>			
Sterkte aanvang boekjaar in FTE	1.782	1.805	1.726
Instroom studenten (incl. toename deeltijd)	103	78	76
Instroom overig (incl. toename deeltijd)	5	37	115
Uitstroom (incl. afname deeltijd)	59	73	112
Sterkte einde boekjaar in FTE	1.831	1.847	1.805
Sterkteafsprak BZK in FTE			1.841
Formatie in FTE	2.013	2.013	2.013
<u>Studenten</u>			
Aantal studenten aanvang boekjaar	206	181	209
Instroom nieuwe studenten	80	94	50
Uitval	11	16	14
Uitstroom naar regulier personeel	98	78	64
Aantal studenten einde boekjaar	177	181	181
<u>Eindsterktes speciale categorieën personeel (in FTE tenzij anders vermeld)</u>			
Exogeen gefinancierden	75	46	37
Gedetacheerden (uitgeleend)	15	29	38
Personeel van derden	15	15	46
Voormalig personeel (wachtgeld/ww/wao) (aantal personen)	10	14	2
Vrijwilligers (aantal personen)	125	121	125
<u>Gegevens TOR</u>			
TOR (aantal maanden)	376	368	555
Strafkorting TOR (aantal maanden)	376	368	470
<u>Financiële gegevens</u>			
Gemiddelde loonsom regulier personeel	€ 51.967	€ 54.843	€ 51.189
Gemiddelde loonsom studenten	€ 30.838	€ 32.975	€ 33.041
Personeelsratio	75%	74%	74%

